

Lock Out Tag Out Try Out (LOTOTO)

LOTOTO is een veel gehoorde term die inmiddels vrij algemeen bekend en geaccepteerd is in het bedrijfsleven. Maar wat is LOTOTO eigenlijk? Hoe werkt een LOTOTO procedure?

Twee principiële vragen die regelmatig de revue passeren tijdens de bezoeken bij verschillende bedrijven. In de praktijk kom ik mooie procedures tegen en een waterdicht systeem op papier. Met de nadruk “op papier”. Want bij de bezochte bedrijven bleken toch echt (bijna) ongevalssituaties bekend te zijn waar als oorzaak was gedefinieerd het niet en/of niet correct uitvoeren van LOTOTO. Hoe kan dat dan?

Wat is LOTOTO?

Voorheen bestond er alleen LOTO (Lock Out, Tag Out) en is door ervaringen in de praktijk een extra TO (Try Out) toegevoegd. Lock Out, Tag Out, Try Out (LOTOTO) is daarmee in beginsel een sluitende veiligheidsprocedure die wordt gebruikt om ervoor te zorgen dat installaties en machines veiliggesteld worden en (tijdelijk) niet meer in bedrijf zijn. Daardoor kunnen personen op een veilige manier werkzaamheden uitvoeren ten behoeve van onderhoud, storing of calamiteit. Per onderdeel volgt hierna een korte samenvatting.

Lock Out:

Betekent machines en installaties uitschakelen bij (onderhouds) werkzaamheden, zodanig dat er geen machinebewegingen meer plaats kunnen vinden en er geen rest energie in de installaties meer aanwezig is. Denk hierbij aan o.a. elektrische installaties, mechanische blokkeringen, hydraulische en pneumatische installaties. Daarnaast kennen we nog andere relevante energiebronnen zoals: gassen, ioniserende straling, warmtebronnen, chemische stoffen en biologische blootstelling, e.d.

Tag Out:

Betekent het signaleren d.m.v. waarschuwingsbordjes (tags) die aangeven dát er werkzaamheden plaatsvinden, door wie ze worden uitgevoerd en voor welke duur.

Try Out:

Houdt in het vaststellen of de machine of installatie inderdaad energieloos is gemaakt door de bediening te testen. Als de machine toch reageert of beweegt, is de machine niet voldoende veilig gesteld en moet dit alsnog gebeuren.

De redenen waarom LOTOTO in de praktijk niet voldoende functioneert

Medewerkers ervaren vaak een zware administratieve last. Voor sommige werkzaamheden moeten werkvergunningen opgesteld worden al dan niet met een veiligheidsplan (LOTOTO). Soms vragen organisaties ook nog om een schriftelijke bevestiging van een Last Minute Risk Analyse (LMRA). Medewerkers krijgen niet altijd voldoende tijd voor het uitvoeren van werkzaamheden of voelen druk van bijvoorbeeld productie. Denk hierbij aan stilstand en het niet halen van een gestelde productienorm. Deze onderhouds- / storingsmedewerkers willen graag snel aan het werk en doen waar ze goed in zijn: het oplossen van problemen en storingen. Dezelfde medewerkers hebben niet altijd binding met de administratieve kant van de werkzaamheden. Daarbij zien we regelmatig dat leidinggevendenden graag informeel: “Even

snel”, klusjes op willen lossen om op deze manier weer aandacht te hebben voor de core business van het bedrijf.

Behalve veiligheidsbewustzijn bij de medewerkers en management, kan het in de praktijk lastig zijn om installaties volledig veilig te stellen. Daartoe ontbreken dan bijvoorbeeld de technische mogelijkheden bij een installatie.

Welke stappen moet u dan ondernemen voor een effectieve LOTOTO procedure?

Stap 1:

Maak een risico inventarisatie van het productieproces waarin alle machines, procesinstallaties en productielijnen worden meegenomen. Bepaal aan de hand van deze risico inventarisatie wat risicovolle werkzaamheden zijn. Leg voor deze gedefinieerde risicovolle werkzaamheden alle energiecontrolepunten vast. Onderhoud, storing of calamiteit van gedefinieerde risicovolle werkzaamheden moet u laten uitvoeren onder een LOTOTO regime.

Stap 2:

Stel een multidisciplinair lockout beleid op. Documenteer hierin in detail het doel en de omvang van het lockout beleid. Houd hierbij o.a. rekening met: eisen vanuit wet- en regelgeving, taken en bevoegdheden, de wijze van veiligstellen, training etc.

Stap 3:

Maak een werkprocedure en draag zorg voor voldoende en correcte lockout systemen (zoals vergrendelingen voor afsluiters, kogelkranen, pneumatiek, elektrisch etc.) en waarschuwingsmaterialen (tags).

Stap 4:

Train en instrueer de medewerkers en borg en herhaal dit structureel. Denk bij deze trainingen niet alleen aan de technische maatregelen, maar besteed vooral veel aandacht aan zachte factoren zoals het veiligheidsbewustzijn. Maak hierbij onderscheid in drie categorieën:

- Geautoriseerde werknemer → Werknemer die de LOTOTO uitvoert
- Betrokken werknemer → Werknemer die machine of uitrusting bedient of in de omgeving werkzaam is
- Overige werknemers → Deze kunnen geconfronteerd worden met LOTOTO en moeten de betekenis hiervan kennen en weten dat ze dan uit de buurt moeten blijven.

Stap 5:

Toets of de getrainde medewerkers voldoende kennis hebben om de aan hun toevertrouwde taken en verantwoordelijkheden op een veilige en efficiënte manier kunnen uitvoeren.

Weerstand van medewerkers

In de praktijk wordt LOTOTO soms als belastend ervaren. Een veel gehoorde uitspraak is: “We doen het veilig of we doen het in de avonduren of in het weekend”. Daarom vermeld ik een aantal redenen waarom medewerkers weerstand kunnen ervaren tegen LOTOTO:

- Onduidelijkheid over hun rol
- Betrokkenen denken dat het beter of anders kan

- Angst om niet aan de nieuwe eisen te kunnen voldoen
- Betrokkenen zien de zin van de verandering niet in (Het is altijd goed gegaan).
- Sommige medewerkers staan vanuit hun persoonlijkheid niet meer open voor veranderingen
- Administratieve last

Wees je er als organisatie daarom bewust van het feit dat de norm van de leidinggevende ook de norm voor de werknemers is. Goed voorbeeld doet goed gedrag volgen, maar ook geldt: slecht voorbeeld doet slecht gedrag volgen.

Wat kan BMD Advies Noord Nederland voor u betekenen?

Wij kunnen u helpen met de inventarisatie van zowel technische oplossingen als samen met u en uw medewerkers werken aan veilig gedrag en veiligheidsbewustwording d.m.v. training en door het aanspreken te bevorderen. Wilt u graag weten hoe effectief uw LOTOTO procedure is: wij komen graag langs voor een QuickScan.

Heeft u nog vragen of wilt u een afspraak maken voor een QuickScan?

Neem dan contact op met Karina Bruinsma, of met BMD Advies Noord Nederland via telefoon: 0594-280130 of email: info@bmdadviesnoord.nl